

10
A.K.
402
27

X 1863126

II h
147

I. N. J.
DISPUTATIO PHILOLOGICA

De

JURE FINIUM

EX PANDECTIS TALMUDICIS, TITULO
HAMMECABEL, ALIISQUE HEBRÆO-
RUM JURECONSULTIS ERUTO,

QVAM

PRO LOCO

IN AMPLISSIMA FACULTATE PHI-
LOSOPHICA BENEVOLE CONCESSO,

proponit

PRÆSES

THEODORUS DASSOVIVS

LLgvar. OOrient. Profess. Publ. Extraordinarius,
& Facultatis Philos. Adjunctus.

RESPONDENTE

JOHANNES ADAMO König /

Lüçena-Misnicô & Alumnô Electorali.

In AUDITORIO MAJORI

ad diem IX. Maji Ao. M DCLXXVI.

Horis matutinis.

WITTEBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

4/2

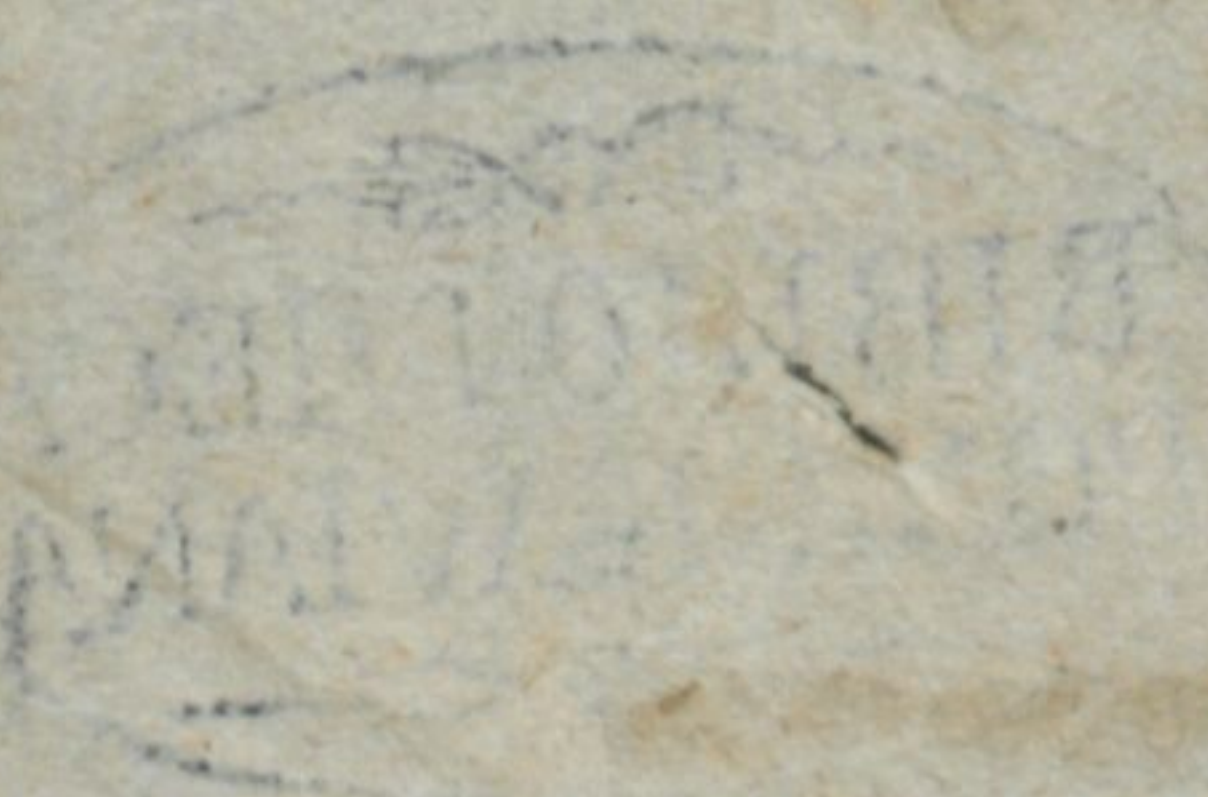
JURE FINIUM

EXTRACTIS TANTUM TITULI
JOHANNIS BAPTISTAE

IN MATHEMATICA
ARTIBUS

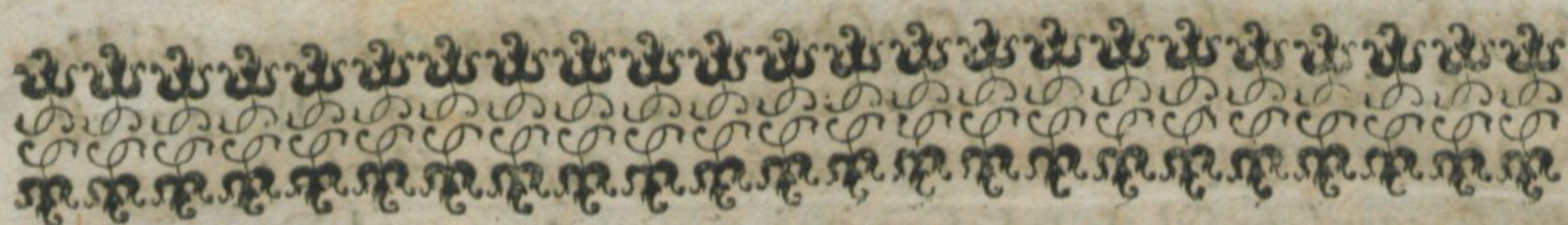
THEODORUS DASSOVIVS

JOHANNES BAPTISTA

+

I. N. J.

PRÆFATIO.

Non poteramus non meminisse finium cum nullus impræsentiarum nuncius sit frequentior, nullus majori cum admiratione audiatur, quàm qui de finibus ad nos refert. Omnia enim magnorum hominum consilia, omnes curæ gravissimæ acerrimæque de finibus vel ampliandis vel tuendis suscipiuntur, hoc imprimis verno anni tempore, quo facere de consiliorum sententia possunt, qui facere jubentur. Itaque creberrimus ille de finibus sermo, qui inter nos divulgatur, aliquam etiam finium Hebraicorum memoriam facilè injecit. Ne autem de finibus dicturi Philologiæ finibus excedamus, etsi argumentum est juridicum, ex Hebræis tamen eruisse sufficiat, iudicio de eodem jureconsultis relicto. Antequam autem in eo eruendo occupemur, ante omnia præmittimus nos ita in eo esse processuros, ut tres imprimis celebres Hebræos in singulis paragraphis sequamur, ordinemque quem tenent & nostrum faciamus, quorum verba deinceps perpetuis notis ex Pandectis Talmudicis, aliisque Hebræorum jureconsultis illustrabuntur. Primus eorum est R. Jacob Ben Ascher in *Arba Turim Choschen Hammischpath edit. Hanov. in fol. Hilchos Mizranus fol. 72. seqq. Siman. 175.* Alter est: R. Joseph. Karo in

A 2

Schyl-

Schylchan Aruch Mittur Choschen Hammischpatb, cum Chiddusche R. Mosi Isesles edit. Cracov. in 4to Siman. 175. Ultimus est, R. Mordechai Japhe in Sepher Levusch Ir Susan. Hilch. Mizvan. edit. Pragense. in fol. f. 106. seq. Siman 175. Itaque hi non allegabuntur (nisi ubi ex aliis aliqua afferunt, vel aliis in locis huc pertinentia recensent &c.) cum totius quasi disputationis structura, ex illis desumpta sit, & alias ubi citari & repeti deberent. Placuerunt autem præ ceteris, partim quod quæ sparsim apud alios inveniuntur, hic quasi in cornu copiarum exhibeantur, partim quod ipsi etiam Rabbinii recentiores in dilucidando jure hoc eorundem vestigiis insistant. Atque sic omnia maxima minima quæ proferentur in medium Talmudicæ erunt & Rabbinicæ, ex codicibus nondum translatis congesta, unde & textus Hebraicus omissus est. Talia enim moliri jubet ætas nostra, in qua vivimus, qua effulgere Philologia Orientalis vehementer incipit, & non pauci palmam reddere volunt dubiam. Itaque

— — Dryadum Sylvas saltusq; sequamur
Intactos.

DEUS benignissimus audacibus coeptis annuat! Sic igitur

§. 1.

SI non omnes fratres adint, & qui adest *b* velit dividere (*a* fundum) dividat tribus presentibus, licet sint idiotæ, modo sint fideles & exercitati in æstimando. Si dividat coram paucioribus tribus, infecta res est. Si autem sit argentum (dividendum) & quidem unius *c* monetæ, & æquale, non indiget tribus, sed duobus tantum, ut mundo probet. Ita etiam si *d* opes sint depositæ apud alterum, & accedant quidam ex *e* fratribus, dant illis portionem eorum modo memorato.

N. a Paragraphi 4. priores præmittuntur, quia ad cognitionem sequentium faciunt quodammodo. Nam si scire cupio, an fra-

ter possit suam partem alteri vendere, & si vendat quomodo cum
 ceteris fratribus agatur sciendum etiam est, quomodo suam partem
 accipiat. Alias precise qua bis 4. §. dicuntur ad jus finium non spe-
 rant. Unde à nonnullis Rabbini §. 5. solet poni titulus: הלכור
 מערנו ut fit in Arb. Tur. & Schylch. Aruch. l. c. Alii hinc eas,
 planè omittunt, ut Moses Kotz in Smag. edit. Venet. in fol. f. 165. c. 3.
 seqq. Alii tamen Titulum illis preponunt, ut R. Japhe cit. b. Vult R.
 Esaias precise bona mobilia altero absente posse dividi sed R. Ascher
 inter illa & fundum distingvi non vult in cap. 7. f. Bes Cur. Talm.
 Mass. Bav. Bas. (omisso in indic. Alphab. cap. Talm. Buxt.) in quo
 scribit Raschbam f. 106. tradidisse R. Josen, quod fratres omnes, po-
 steaquam in unum ex iis sors jacta est, suam partem possideant, sine
 restrictione ad bona vel mobilia vel immobilia. Conf. etiam Bar Ma-
 jemon edit. Venet. in Hilchos Schill. veschuttaph. c. 5. f. 642. col. 2.
 & Haggaba in eund. Nititur quidem Esaias Talm. Bav. Metz. c. 2.
 f. Ellu meziot Gem. ut & cap. 5. f. Esebu nescheb Gem. nec non
 Cetuv s. c. 11. f. Almana Nifones Gem. sed hac loca alio sensu intelli-
 debent. c. Debet argentum gaudere imagine notâ, & justum habe-
 re pondus juxta Ben Alexandri in Meir. Enajim. ed. Wilhermsd. in fol.
 f. 164. col. 4. Equale autem est, si non aliqui nummi sint novi, aliqui
 veteres Maj. l. c. Conf. Gem. in Esebu Nesch. d. Talm. Bav. Metz.
 c. 3. f. Hammaphkid. e. Tur. l. c. Siman. 77. f. 33. col. 4.

§. 2. Si unus dividat coram tribus, fratribus absentibus,
 & accedens frater dicat: altera pars mihi magis arridet, dabo pro
 ea plus pecuniæ atque vos dedistis, illum audiunt, ut rescin-
 dant divisionem. Quod si velit rescindere divisionem a sine
 ratione, & dicat projiciamus sortem aliam, eum non audiunt

N. 4. Meir. Enajim. l. c. Tur. l. c. Siman 175. Saiph. 1. nomi-
 ne Harosch.

§. 3. Si duo fratres dividant, & postea accedat frater
 tertius, de quo illis non constabat, a irrita est divisio, etiamsi
 essent tres agri, & unusquisque unum accepisset, & tertium in-
 ter se divisissent, accedentisq; tertii fratris pars a caderet in a-
 grum divisum, non dicitur cuilibet suum maneat, sed & quicum-

que voluerit, poterit irritam reddere divisionem, ut alia fors in omnes projiciatur, etiamsi a frater tertius voluerit auferre parum hinc & parum illinc sine sorte, etiam ita poterit unusquisque ex fratribus duobus irritam reddere divisionem, posteaquam per errorem contigit.

N. a. Vid. *Bava Basra* in c. 7. f. *Bes Cur. ex mente Raf. f. D. Hija ex fratre nepotis*, contra R. *Samuelem*, qui statuebat, quod essent מקמציין s. unusquisque de suo agro tertiam partem auferret & fratri tertio daret. Nec sunt מקמציין hoc sensu: quod, si cadat ager tertius in partem fratris absentis, prioribus sua partes maneant. b. v. g. si tres agri tribus tesseriis essent inscripti, & auferret unam ex illis accedens frater, cui inscriptus esset ager (tertius) inter illos duos divisus, non dicunt: ad hunc pertinet hic ager, reliqui suos retinent. *Meiras Enajim* l. c. c. i. e. si unus ita voluerit, si vero duobus simul ita placeat, clarum est, quod synedrium eos rescindere divisionem non jubeat. Vid. *Joseph Karo* in *Bes Joseph Choschen Hammisch.* edit. *Cracov.* in fol. f. 162. p. 2. d. *Tur. l. c. Saiph. 3.* nomine R. *Jona.*

§. 4. Ita etiam si creditor accedat Patris, & exigat debitum à parte alicujus inter fratres, quam fecerat hypothecam, de novo divisio instituitur.

N. Disputatur hac de re in *Talm. Bes Cur Gem. citat. Raf* ait esse de novo divisionem instituendam, R. *Sam:* ait רייתר i. e. quod reliquum est de bonis dividendis fratribus non confert. R. *Asi*, aufert quartam partem agri, vel etiam argenti; sed additur in *Glossa Raschi*, juxta quemcumque etiam ex his procedatur, tamen de novo instituendam esse divisionem, & creditori dandam quartam partem juxta *Talm. Massech. Jevamos* cap. 5 f. *Rabban Gamaliel.* Quod si agrum non fecit hypothecam, non potest creditor petere debitum ab uno fratrum, sed omnes junctim tenentur solvere, ut scribit R. *Joël Sircks Tur. Chof. Ham.* edit. *Cracov.* in fol. fol. 227. col. 1. allegans *Tosephos* in *Bes Cur. & cap. 1. in Bava Kama.*

§. 5. Si unus ex fratribus vel sociis vendidit partem suam alteri, reliqui a fratres vel socii accipientem removeant. Sunt etiam, qui dicunt, quod, etiamsi b confinis sit, tamen eum removeant.

N. a.

N. a. Ita sentire Nachmanidem & Nebardenses, testatur R. Kotz. in Smag citat. fol. 165. c. 4. & addit rationem, ne veniat extraneus inter eos. Alios consentientes allegat R. Karo in Bes Jos. cit. f. 163. c. 1. v. g. R. Haj. Majemonem, Raschi, Haraf Hammaggid, Rabbenu Schimschon Bar Abraham, Baal Haittur, Harosch, & R. Jebudam Barzellonium. Coeterum hac de re inter Jebudam & Nachmanidem disputatur in Talm Bava Metz. c. 9. f. Hammekabbel in Gem. & Tosepbos. Vid. etiam R. Alphas in B. Metz. edit. Amstelod. in 4to f. 84. p. 2. & Raschi in eundem. b. quod etiam in cap. Talm. citate asseritur, ut, & à R. Ascher, R. Jarchi, Rabbenu Jerocham, Ittur, & aliis ex hac ratione, quia fratres & socii praestantiores sunt confini simpliciter tali. Conf. Karo & Joël Sircks in h. l. Sunt autem praestantiores, quia participant de fundo, & partem in eo habuerunt ante divisionem. R. Mordechai in Levusch Ir Susa. cit. fol. 106. col. 2. Saiph. 5.

§. 6. Si quis vendit fundum suum sive ipse vendat, sive mandatarius, sive Synedrium, debet vicinus, qui ei a confinis est, dare pecuniam accipienti, & eum remove, quamvis accipiens sit b Eruditus, vel c vicinus, vel propinquus Venditori; Confinis autem sit homo plebejus, & à vendente recedat; nihilominus d confinis praecedit, & accipientem remove. Licet autem dicat Venditor, priusquam confini vendam, nihil vendam, emere tamen confinis debet vel invito venditore, & e qui accipit, habetur pro ejus mandatario per omnia. Testes autem emptionis scribunt instrumenta emptionis nomine confinis, neque opus est, ut denuò emat, quia hic fuit quasi ejus mandatarius. Ita etiam licet alter meliorarit agrum, debet dare sicut vendidit, & licet deteriorarit, debet alter accipere sicut vendidit, si velit eum Confinis. Cum f etiam unusquisque mandatarius mittatur ad instruendum non destruendum; ideò si eum instruxit s. melioravit, redduntur illi impensa, si scilicet melioravit, antequam confinis eum de illo appellaret, siquidem tum erat quasi descendens in potestatem. At si deterioravit, evellendo plantas vel alià ratione corrumpendo, detrahitur ipsi argenti tantum, etiam si ante appellationem confinis corruerit. Si fructus edit, g debet rependere illos, quos edit, ex quo tempore confinis attulit argentum ad illum removendum, non autem priores. h Si etiam mutuò sumit acci-

accipiens, antequam accederet confinis, non tenetur de illo debito confinis.

N. a. Si autem frater vel socius adsit, precedit confinem, ut patet ex §. preced. R. Aschur Talm. Per: se hainjan. f. 154. alias confinis precedit ceteros. R. Barzellonius ib. in Gem. non tamen potest emere socius cum confine, licet cum socio altero. Quod si tamen unus sociorum emerit, alter eum potest expellere. sed si confinis emit, possunt socii eum expellere. Joël Sircks in Bes Chadafsch. in b. l. b. Smag. in b. l. Majemon in Hilcb. Schechenim f. 638. & ib. in Maggid Mischne. c. i. i. si habitet in eadem villa & c. nec tamen cum altero conjungatur. Bes Joseph. in b. l. f. 163. col. 2. ubi etiam ex Haran sententiam de precedente confine confirmat. & si multi sint confines, omnes dant pecuniam & remouent accipientem Majem. l. c. p. 638. si sc. omnes adsint, sin vero unus eorum jam remouit, in possessione manet Kotz. b. l. Alias etiam omnes inter se diuidunt Majem. & Kotz. b. l. juxta Gem. in Per. Hammecab. f. 9. Bava Mezie. Non autem remouent in bonis mobilibus Sircks in b. l. De phrasi: descendere in potestatem. vid. Tur. num. 78. e. B. Mez. l. c. & R. Ascher ib. & R. Jerocham cit. Karo b. l. Maj. l. c. cap. 13. Kotz. b. l. f. Maj. l. c. ubi & seq. habentur. Tur. Saiph. 10. nomine Gaon. g. R. Hammaggid cit. Karo b. l. h. non modo si confinis adhuc habeat argentum, sed si accipienti etiam jam solutum sit. Ben Alexandri in Meir. Enajim. b. l.

§. 7. Si quis accepit fundum pro Mana a, qui aestimatur ducentis b, si etiam aliis eo pretio vendidisset alter, ceu vendens urgente necessitate; Confinis non dat nisi Manam c; Quod si alteri non eo pretio vendidisset, dare debet ducentas; d Quod si dicat Accipiens, non eo pretio fuisse daturum aliis, & confinis regerat fuisse daturum, incumbit confini probatio.

N. a. Erat Moneta centum continens Susas. Elias in Tisbi edit. Basil in 4to. R. סוּסָא Susa autem erat dimidia 4ta pars imperialis. Buxt. Lex. Talm. p. 654. b. Vid. Perck Hammekab. citat. & Haroscb. Majem. c. 12. Hilc. Schechen, & Hammag. probans ex Ittur. Tur. Saiph. 66. ita etiam contrario modo, si quis accepit pro ducentis & aestimetur centum, debet confinis dare ducentas (Susas) R. Kotz. in Smag. f. 165. col. 4. c. Scribit Harivafsch, Siman 283. quod si autem aestimetur pro manâ & dent ducentas, fieri illud, quando numer-

merat a pecuniâ emit, aliam autem esse rationem, si argento debiti.
Karo. V. §. 9. d. In primis hæc intelliguntur de eo casu quando manife-
stum est quod non dicturus fuisset confinis accipienti: venditor erga
me magis placidus est quam erga Te. Alias enim si hoc ita se habeat,
rectè confinis excipit, consentientibus Haramban, Haraschba, Ha-
ran, & Baal Nimmuke Joseph. citante Sirck in B. Chadasch. b. l.

§. 8. Si differat a. venditor alteri solutionis tempus, non
fit ex jure confinii, sed potest confinis solvere extemplò, potest
etiam dicere venditor confini; non tibi cum dilatione vendo,
quia socius tuus facilius Te solvet, neque volo debitum tuum.
Quod si autem venditor hoc non curet, sed velit expectare, e-
tiam confinis expectat.

N. a. Per Hammecab. Ben Alexandri. l. c.

§. 9. Si emat a. pro ducentis, & non valeat nisi Manam vel
centum (susas), non dicimur; posteaquã mandatarius ad instru-
endum non destruendum missus est, non est hinc mandatio, & irri-
ta est venditio. Nam non est hic perversio, quia interdum ho-
mo majori pretio agrum emit, quia ipsi arridet. Neque præcisè
est in mandatione, ut mandantem mandatarius perdat, quod
non esset bonum vel æquum. Ideò si delectetur; eo confinis, debet
solvere ducentas (susas.) Quod si b. excipiat confinis fecisse
accipientem cum vendente conventionem, juret accipiens, de
acceptâ confinis voluntate, & auferat ducentas. Quod si c. ad-
sint testes, quod dederit ducentas, & Confinis excipiat se scire
certissimè, quod non nisi emerit pro Mana, dat ei pecuniæ
tantum quantum testantur testes, & removet eum, cogitque ad
jurandum, quod acceperit agrum pro ducentis, & liber est. Quod
si excipiat, se scire dubitanter, punitur anathemate. d. Si alter
agrum loco debiti accipiat, non opus est dare plus, quam Syne-
drium æstimat fundum, licet debitum sit majus; Quod si enim
numeratâ pecuniâ emat, & æstimetur pro mana, vendatur autem
pro ducentis, solvat etiam ducentas.

N. a. Ita ait Mar Kaschischa Bar Raf Chasda ad R. Asi, sta-
tuere Nebardenses cum Nachmanide non esse defraudationẽ-fundi.
cap. Talm. cit. ut & R. Ascher cujus controversiam cum R. Alphe su-
per hac re vid. in Bes Chadasch. l. c. f. 227. col. 3. Tur Siman 227.

B

Quidam

Quidam statuunt si duplo magis solvatur irritam esse emptionem, etiam quod ad fundum, unde volunt legendum: si emat paulò minori pretio quàm ducentarum (susarum), sicut in accuratis exemplaribus Tur legatur, sed alii etiam si duplum excedatur, non tamen esse defraudationem. Ben Alexandri. l. cit. b. Majem. cap. 14. Hilc. Schechenim. Neg, hinc in Majem. Sphalma est, ut statuit Hammaggid, siquidem Respondet Karo. b. l. c. Maj. l. c. c. 14. Tur. l. c. Siman 75. d. Rivascb. Siman 473.

§. 10. Si in venditione a. conditio intercesserit, sive sit ex parte vendentis, sive ex parte accipientis non potest confinis remove alterum, b. donec conditiones sint stabilitæ, & jus possessionis habeat Accipiens, & tum removet eum.

N. a. Majem. Hilc. Schech. c. 13. b. Sirks b. l. Ben Alexandri b. l.

§. 11. Si a. ager emptus habeat 4. confines juxta 4. plagas suas, omnes de eo æqualiter participant, & dividunt per diagonium, ut unicuique pars suo agro vicina obtingat. Si habeat b. 5. confines, tres scilicet in tribus suis plagis, & in 4ta duos, illi duo habentur pro uno, & auferunt partem unã hujusmodi, qualem accipit unus ex tribus. Si c. autem unus præveniat, & accipientem removeat, vel etiam à vendente prius emat, jus habet tantum, etiam si confines sint multi, & removens d. minimam etiam partem inter eos possideat. Si e. accedant aliqui ex confinibus, & aliqui ex alia provincia, qui hinc sunt accipientem removeat, ut illis solùm ager obtingat. Si f. unus præveniat in emptione, reliqui autem excipiant se etiam voluisse emere, nisi minatus fuisset alter, se damnum illaturum, quod etiam facere potuisset; si habent testes, quod cogere voluerit, possunt eum remove.

N. a. Talm. Per. Hammekab. Rasch. in idem. Majem. c. 12. H. Schech. Haittur, Haraschba, cit. Karo. Hammaggid in c. 12. cit. b. alii etiam volunt in 5. partes dividi, in quam sententiam inclinare Majemonem putat Hammaggid in eund. sed Jttur scribit se in priori sententia persistere. c. Maj. l. c. & Hammag. ut & discipuli Raschba, f. emerit à vendente f. ab accipiente ceu mandatario, qui non ad omnes sed à unum missus est, ementem scilicet; sed Raschba bitshuva Si-
man

man 91. Tosephos nomine R. Tam. c. 1. Basra. e. Rambam c. 12. cit.
Kotz. in Smag. f. 165. col. 3. f. Mag. Mischne l. c. Raschba Siman 915.

§. 12. Si a multi socii pertineant ad unum latus agri venditi, unusquisque accipientem potest remove. Quod si unus ex illis praeveniat, & removeat eum, jus habeat, neque reliqui possunt frangere, b. etiam si ab uno latere agri venditi sit ager societatis inter duos, & ab altero latere ager ad unum pertinens, & miserit eum unus ex societate agro vendito vicina, non potest dominus agri in latere altero dicere, illi qui emit: ego sum confinis certo tu autem dubitanter, siquidem fortassis tua pars cadet in alterum (latus), sed reputatur (socius ille) alteri aequalis, posteaquam partem habet in toto agro, & posteaquam praevenit, jus retinet. Itaque si emerit aliquis agrum, quicumque sit, c. unus ex confinibus potest eum remove, ut ut habeat socium, neque dicere accipiens: fortassis pars tua cadet in latus alterum. E. non nisi ab alio confine removeri volo. d. Ita etiam si ager venditus ad duos pertineat, & unus ex illis vendat partem suam alteri, confinis removet eum, neque accipiens dicere potest: posteaquam pars mea, quam emi signata non est, fortassis cadet in latus alterum non in latus agri tui.

N. a. Harosch Talm. in Per. Ham. Nehardenses & R. Gaon citat. Sirckes h. l. b. in Talm. ibid. it. Haggabos in Maj. c. 12. cit. nomine R. Tam. c. ita legitur in Schylch. Aruch, & Levusch. Jr Sus. in b. l. sed Bew Ascher in Tur b. l. vult, non esse opus hac statuere. Excusatur tamen à Karo in b. l. quod voluerit dicere, si potestas socii major sit, quam confinis; etiam majorem esse quolibet alio. At Karo addit, attendendum esse quavisnam primo loco emerit; si enim confinis praecessit, remove eum socius nequit. At si emerit quicumque homo in mundo sit, ille qui habet socium remove eum potest, sicut etiam confinis eum remove potest. Quod jus probat ex Haran nomine Jude Barsellonii: Excusatur etiam à R. Sircks h. l. quod voluerit dicere: non esse opus ita statuere, quia non possit Accipiens repellere confinem ullum, sed debeat sui remotionem concedere. Jam vero etiam si hic confinis habeat socium, sit tamen manifestò confinis. Confer Bes Israél. Ben Alexand. in Perischas. part. 1. d. non legimus scribitur

bitur in cit. *Bes Chadafik* b. l. f. 228. col. 1. quod emere debeat alter, & non signare prius suam partem.

§. 13. Si quis a. emat à duobus agrum unum, & accedens confinis velit eum remove, à dimidia parte agri ab altero accepti, non potest eum remove, nisi removeat à toto, aut debet eum in possessione totius relinquere. Hoc autem præcisè valet de agro uno, qui pertinet ad societatem duorum. Quod si autem emat agros duos à duobus hominibus, potest confinis remove à quocunq; voluerit, ut tamen unum ipsi relinquat. At si vendat aliquis fundum duobus, potest confinis utrumq; remove, aut remove unum & alterum relinquere.

N. a. *Majemon* l. c. cap. 13. *Hile Schech*. b. *Talmide Haraschba* in cap. *Talm. Hammecab.* super verba *Majem.* *Schylchan Aruch Chofch. Ham. Saiph. 36.* ut et. *Mordechai* in *Jr. Sus. Saiph eod.*

§. 14. Qui dominium a habet in bona uxoris, habet etiam jus finium. Nam si habet illa fundum inter b. bona usuaria, & venditur fundus vicinus, maritus accipientem remove potest, etiam si emerit è manu uxoris, ut illa concesserit; nil tamen obstat, quia concedendi potestatem non habet. Quod c. si illa ipsa removeat, vel removeat eum servus negotians argento domini, si velit maritus vel dominus, potest rem per eos confirmare, sin minus, potest facere, ut restituat accipienti pecuniam.

N. a. *Maj.* in *fin. c. 13.* *Hile. Schech.* ut & *Baal Nimmucke Joseph.* cit. *Karo. Mos. Kotz* in *Smag. f. 165. 4.* *Ben Alexandri* cit. in *Meiras Enajim* f. 165. c. 4. b. illa sunt quæ uxor in liberos suos usus extra dotem in contractu matrimoniali descriptam sibi reservat, quorum redditus maritus cum uxore communes habet. *Maj. Hile. Jsebus.* cap. 16. c. Possunt eum cogere si uxori vel servo parere nolit, & cogere etiam ut in suam potestatem fundum recipiat. *Joël Sircks* in b. l.

§. 15. Si a. confinis accedens ad removendum accipientem, antequam eum removeat, vendat agrum, quem habet confinem, perdidit jus suum. Etiam b. accipiens, qui ab eo emit, non habet jus finium ad removendum accipientem primum, qui emit prope fines.

N. a. *Rambam.* c. 13. cit. b. quia qui primo loco accepit, præsesit, & jus retinet. *Meiras Enajim* l. c. Nec qui agrum emit confinem
suus

fuit alterius mandatarius, quia tempore, quo emit non habuit venditor agrum confinem vendito, neq; accipienti preceptum aequi & boni incubuit. *Bes Chadafch. b.l.*

§. 16. Si quem fecit dominus territorii mandatarius ad vendendum agrum, a. quamvis ipse mandatarius confinis sit, non b. tamen licitum est ei emergere, quia non dedit ei mandatum nisi ut aliis vendat, & quando c. aliis vendidit, emptorem remove nequit. Nam illi vendidit, & non posset huiusmodi d. remissione dari major. Ita etiam qui subscripsit instrumentis venditionis, pro eo etiam quam vellet remittere, remove accipientem nequit.

N. a. *Ben. Alex. in Bes Israël, in Perisch. h. l. b. Vid. Perischa cit. c. Rambam c. 13. cit. Haran & Baal Nimmuke Jos. in Per. Hammecab. Talmide Raschbam. Rabbenu Jerocham cit. Karo in Bes Joseph. licet R. Gaon citat. à Ben Ascher in Tur. b. l. dissentiat, non tamen juxta eum est decisio: Ben Alexandri in M. En. l. c. d. si sc: non cohibeat eum dominus territorii, ut non abeat ad vendendum. Meirras Enajim b. l. 165. c. 4: e. Tur Cbofch. Ham. Siman iii, & 146. in it. ut & Schylch. Aruch. Mit. Ch. Ham. Simanim iisdem. R. Jerocham cit. R. Sircks in Bes Chad. Quod si quis mutuo dedit, & subscripsit venditioni bonorum debitoris, potest retrahere ab eo qui accepit, & accipiens probare tenetur, quod creditor perdidit jus suum. Tur. C. Ham. Siman iii Saiph. 13. & 14. cit. Sircks. l. c.*

§. 17. Si accipiens a. moriatur antequam confinis eum removeat, non potest haeredem remove, quia observatio aequi & boni tantum accipientem spectat, haeres autem justus pronuntiatur. Sunt etiam qui b. hic dissentiunt.

N. a. Ita sentit Gaon in Tur. b. l. it. Jitur in B. Jos. Sircks in Bes Chad. l. c. Ratio est, quia haeres ut & qui donario accepit (de quo §. seq.) non possunt emere in loco alio, ob quam rationem communiter accipiens removeatur. Nam etsi argentum velit accipere, & emere in loco alio, non tamen hunc ipsi laborem imponunt. B. Alexandri in M. En. b. l. b. R. Mos. Jferles in Haggabos in Schyl. Aruch. b. l. Saiph. 17. Ratio disceptationis est, quod accipiens non possit haeredi plus dare, quam ipse in agro habet (sed perpetuitatem non habet) Alex. l. c.

§. 18. Si accipiens alteri dat fundum per donationem, si-
ne b. cautione de futuro damno, confinis eum remove nequit,
quia æquum & bonum observatur, non nisi erga accipientem, nisi
dolus lateat. Disceptant tamen & hîc, quia non præstantior est
hæres, vel qui donariò accepit, illo qui primitus emit, imò, quia
si vendat alteri cum cautione de futuro damno, alter removeri
potest.

N. a. Etiam rationes ab utraq; parte ex §. præced. hîc in loc.
citatis urgentur. b. Tur. & Schyl. Ar. Saiph. 54 h. l. sed Mos. Kotz
in Smag. f. 165. col. 4. scribit, si in instrumentis donationis scribatur
cautionem de futuro damno pertinere ad donantem, obtinere jus fini-
um, quia posteaquam cautio hec annexa sit, pro venditione habeatur;
& donationis instrumenta contexta sine ad tollendum jus confinis.
Hinc ait R. Alpes in Gem. in Per. Hammec. si scriptum sit: *recepti in
me cautionem de futuro damno quod, si exiturus sit fundus è manu e-
jus daturus sim 200 susas; dat ei confinis 200. & cum demovet, li-
cet valcat non nisi 100.*

§. 19. Si vendat accipiens primus accipienti secundo, aut si
vendat hæres, vel qui donariò accepit, confinis eum removet.

N. Tur. Saiph. 32. h. l. nomine Harame, & Nim. Joseph. Perek
Hammaphkid.

§. 20. Si a. retrahat creditor fundum loco debiti, con-
finis eum removet, si ve æstimarit loco debiti per præconem Sy-
nedrium, si ve eo sciente fundum in solutum dederit debitor. Si
velit solvere argentum retractionem illam passus, de quo tene-
tur, ipsi perpetuò ager restituitur.

N. a. Rambam cap. 13. cit. Hilc. Schech, intelligitur autem cre-
ditor domini fundi. Meiras En. l. c. b. Schylch. Ar. & Tur. Siman 103.
Saiph. 9. Rambam. c. 22. Hilc. Malve velove. Quod si autem à seipso
debitor in solutum dederit fundum, tùm summa s. æstimatio à credi-
tore debitori non restituitur. Nec confinis creditorem removens
necesse habet restituere fundum debitori, posteaquam à se ipso cre-
ditori dedit. Meir. En. l. c.

§. 21. Si creditor a. venditoris retrahat à confine, quidam
dicunt confinem retrahere ab accipiente, & hanc retrahere à
vendente, utpote qui vendiderat ei cum cautione de futuro da-
mno.

mno. Disceptant *b.* autem de eo, & dicunt jus finium non pertinere ad accipientem, utpote cum alterius tantum sit mandatarium, sed vendentem.

N. a. *Rambam c. 13. cit. H. Schech. Maggid Mischne ibid. adducens exemplum. Tur Saiph. 34. b. l. nomine Rambam. b. Tales sunt Haramban & Haraschba Siman 310. bitschurva, cit. Hammaggid. R. Haran in Per. Hammecab. Nim. Joseph. & Harosch. cit. Karo b. l. Rivasch. Siman 310. cit. in Meir. En. In primis Maimonides hic malè audit, unde excusatur ab Abraham Ben David in suis Hassagos in eund. quod eo casu intelligat. si emerit accipiens ab aliquo, qui debitum in agro habet. Karo ait eum ita intelligere, quod retrahat ab accipiente, ut hunc cogat retrahere à vendente, si scilicet vendenti sit unde solvat, aliàs damnum inferre accipienti non debere, sed addit Karo non esse opus eum ita explicare, Cum Ben David etiam facit Sircks b. l.*

§. 22. Sunt qui dicunt, quod confinis non possit pro se substituere alterum ad removendum accipientem, ut ager confini cedat, nisi etiam (substituendus) sibi ipsi emat partem in illo agro confini, ut sic etiam fiat confinis, & removeere accipientem possit. Sed si confinis occupatus sit, neq; ipsi vacet, ut argentum procuret, aut ut statim abeat, & removeat accipientem, metuatqve ne jure excidat, labente tempore, quod ipsi Sapientes ad removendum accipientem concedunt, & substituatur alium sui loco, ne jus ipsius pereat, & pecuniam pro accipiente apud Synedrium deponat, & postmodum veniat ipse ad eum removendum, etiam si alter non emerit fundum ullum, quia mandatarium erat constitutus per testes, potest in locum ejus substitui.

N. Vid. in *b. §. Tur. b. l. Saiph 35. nomine Harama; Ben Alexandri Bes Israel in Perischa & in Meiras En. b. l. in inir. Siman 125. Itaq; emere debet hujusmodi partem, si substituatur, aliàs non nisi apud fundum emere conceditur. Siman 122. & 123.*

§. 23. Si *a.* afferant & confinis & accipiens pecuniam suam, & pecunia accipientis sit melior *b.* quàm confinis, vel citius reddita, vel libera, sive soluta; confinis autem sit ligata & obsignata, ut presentibus dominis aperiat, ceslat jus finium.

HOC

Hoc autem jus est: c. si prævenit accipiens & solvit, non potest eum confinis remove, nisi det illi ejusmodi etiam pecuniam & quidem extemplò.

N. a. Tur. b. l. Saiph. 36. it. Haggabos Jferles super Aruch b. l. ubi ratio additur, quia aliàs damnum pateretur vendens, jam verò cum alterius damno confinem fieri emptorem est contra ordinationem sapientum, à qua jus finium pendet. Mos. Kotz in Smag. f. 165. 4. b. Talm. Hammecab. ubi Raschi ait si melior sit pecunia confinis quod ad bonitatem intrinsecam, sed melior accipientis, quod ad extrinsecam s. ratione monet. si venditori magis placeat pecunia accipientis, accipit si non curat, prævalet confinis, & alterum removet. Ita m. si confinis offert pecuniam ob signatam, judicatur juxta voluntatem venditoris, licet aliàs damnum inferatur venditori per moram illam, antequam pecunia ob signata aperiat. Vid. R. Ascher, R. Chananaël, Mordechai nomine Ravia, Nim. Joseph cit. à Karo b. l. Conf. & Derischa Ben Alexandri c. Tur. b. l. Saiph. 38. nomine Harama.

§. 24. Si quis a unam villam permutet cum altera, vel cum agro aut vinea vel contrario modo; posteaquam fundus cum fundo permutatur, non hîc obtinet jus finium. Quid b. enim dabit confinis vendenti? Num argentum? Excipiet alter: fundus mihi magis placet. Num fundum alium? Excipiet: sunt multi qui delectantur fundo in hoc loco magis, quàm in alio. c. Quod si permutarit villam cum bestia, vel bonis mobilibus, attendunt pretium istius bestia, vel istorum bonorum, quod dat confinis, & removet alterum. Neque d. dicere potest: Da mihi tantum, quanti hæc æstimo, quippe posset subesse dolus, ut æstimaret majori pretio, quò plus acciperet, & confinem jure suo privaret. Neque hîc damnum patitur venditor, quia eum removet, antequam bestiam vel bona accipiat. Nam hæc emi ab eo possunt, qui habet pecuniam. Et sic e. etiam alia quibus subesse dolus videri poterat, potestatem confinis non infringunt.

N. a. Majem. c. 13. Hilc. Scheb. cit. Tur. Saiph. 62. Licet autem Majemon tantum injiciat mentionem villa, concedit tamen idem de agro vel vinea juxta Bes Jos. in hoc Saiph, quod opponitur R. Ascher in Tur l. c. Conf. & Ben Alexand. in Derischa. Statuitur etiam ib. in Tur Gaonem videri concedere si vinea removens sit ejusdem pre-

zū cum vinea accipientis, quod remove possit, sed Karo ait attendendum esse, an etiam eadem ratione arrideat vendenti, & hanc esse rationem cur villam etiam accipere non cogatur. b Meiras En. f. 166. col. 1. c. sensus est, si accipiens dederit venditori bestiam vel bona mobilia, q̄valia emi facile possunt, & pretium, quo fuerunt empta, det confinis, potest alterum remove. Meiras ib. Mordechai in Talm. Per. Ham. Majem. l. c. d. neque dicere potest: da mihi sicut accepi, i. e. da mihi precisè bestiam, vel bona mobilia. Si enim pretium habet, emere hæc talia potest. Meiras b. l. e. R. Ascher in Per. Hammec.

§. 25. Si dicat confinis dabo operam ut afferam argentum, non ei servant jus, sed perdidit, quia exinde damnum nascitur venditori. Si dicat: abibo & afferam argentum, & a constet habere eum, expectant donec afferat. Si non constet, non audiunt eum. Dicit etiam b non nemo, si necesse sit, ut accedat prius confinis ad Synedrium vel venditorem, cum venditorem non norit, vel si norit summam tamen argenti nesciat; quoniam dicit: abibo & afferam argentum, licet non constet de eo, servant ei jus hoc intervallo, ut abeat & afferat è domo sua, non majori.

N. a. Mos. Kotz Smag. 165. 4. Talm. cap. Hammecab. ubi Hebraum וְיָמַן interpretatur Raschi de eo quem dicimus stare promissis posse, sed alius ibid. explicat de eo, qui est solvendo, quem sequitur etiam Majemon c. 14 Hil. Schech. & Schyleb. Ar. b. l. Saiph. 25. Tres etiam explicationes affert Ben. Alex. in Perischa. b Hic est Harama cit. in Tur. b. l. Saiph. 42.

§. 26. Si a accipiens emat fundum, ut exstruat in eo ædes, & confinis emat ad seminandum, accipiens prævalet ob habitationem terræ, neque hîc valet jus finium. Dicit etiam b non nemo, si confinis velit plantare, posse alterum remove, siquidem c plantatio sit præstantior domo.

N. a. Talm. cap. Ham. & Raschi ib. ut & in cap. Haseboël f. 8. Bava Metzia. Kotz. in Smag. 165. 4. Ittur, Hariph, & Harosch cit. à Karo. Majemon c. 14. Hil. Schech. licet scribat Haraf Hammaggid in eund. b. l. statuere aliquos neminem hîc habere jus finium. Notanter autem dici: ob habitationē terra scribitur in Besjof, cit. Saiph. 43.

ut indicetur, valere non solum de terra Israëlis, sed & alia. b Sunt verba Harosch Tur. saipb. 43 non vero Rambam, ut perperam B. Alexandri in Meir. c Hoc intelligitur de plantatione arborum, quæ quia longiori tempore durant, quàm aedes, hinc prævalent, sicut aedes prævalent sationi, quia durant longius. Ben Alex. in Perischa & Meiras f. 166. 1. quod si uterque velit exstruere aedes vel plantare arbores, confinis prævalet. Meiras ibid. p. seq.

§. 27. Si adsit res distingvens agrum venditum ab agro confine, v. g. petra vel fossa, aut seps palmarum s. dactylorum, vel aliud quid; si potest inferere alter tantum porcã unam inter rem distingventem, ut agros duos quasi commisceat, ut reputentur pro uno, ecce habetur pro confine, & alterum remove potest. Sin minus, confinis non est, nec remove potest.

N. Vid. in b. §. Talm. cap. Ham. ubi inter alia habetur vox נחומים quam explicat Raschi de petra, Haripb de fossa, alii de aggere. Karo h. l. Propterea duo ultima Majemon conjungit c. 12. Hil. Schech. in fine. Vocem נחומים non notare fossam, sed legi debere נחומים sine ך ut significet juncum scribit Ben Alex. in Perischa & Meir. f. 166. p. 2. & vult, si juncus intersit, non posse tam benè conjungi agros, sicut fiat, si fossa adsit, quæ expleri possit, ut seminetur. Vid. & Kotz in Smag. 165. 3.

§. 28. Si a vendidit illi (accipienti) fundum parvum in medio agri sui, & postea ipsi vendat fundum situm ad latus illius, qui est in medio, excipiatque confinis, initio cum ipsi venderet alter fundum parvum, astutè egisse, ut scilicet postmodum & hunc ipsi venderet, & confinis eum remove non posset; tùm vident, num ille parvus fundus, quem initio vendidit, sit melior aut pejor altero, quem postea vendidit. Quod si est, ecce conveniebat, ut fundus ille venderetur per se, neque aderat dolus, ideoque b accipiens possessor est legitimus, neque confinis remove eum potest, quia ipse confinis factus est propter parvum fundum, quem in medio agri emit. Quod c si ille parvus, quem emit in medio agri, sit par illi, quem ultimo vendidit in latere illius, ecce alter pronunciat d astutè egisse, & confinis eum remove ab agro, quem ultimo emit. Ita etiam e si dono dederit fundum parvum, attendunt, an postea ipsi alterum

rum

rum tanti vendiderit, ut donationem simul comprehenderit;
Quod si est, astutè egit, & confinis eum removeere potest.

N. a. *Talm. cap. Ham. b. Rambam c. 12. H. Schech. Meir. En. b. l. c.* Ita sentiunt R. Ascher & R. Haji, & quidem R. Haji putat etiam parvum illum fundum non esse emptum, R. Ascher autem vult emptionem quidem ejus consistere, non autem eminentem habere jus finium in reliquum agrum, juxta Haj Gaon. (Nam verba *וְהָיָה* &c. non pertinent ad R. Ascher Sircks. *Bes Chad. b. l. f. 229. col. 1.*) Addit Tur, Saiph. 45. id procedere, etiamsi confines non inhibuerint statim, sed eum per aliquod tempus in possessione illius parvi fundi reliquerint. Cum Ascher facit etiam Rambam l. c. c. 13. & B. Alex. in Meir. & in Derischa. d. imò si hujus convinci astutiae possit, anathemati eum devovent. Mos. Iserles in Scylch. Ar. hoc saiph. 28. ut & Haggabos in Maj. l. c. cap. 14. e Tschuvass Majemonis Dekinjan, Siman. 33.

§. 29. Si a accipiens consultet cum confine dicens: N. confinis tuus, vult vendere mihi agrum suum; abibone & capiam ab eo? Et alter dicat, abi & accipe; non tamen jus suum perdidit, sed potest adhuc alterum removeere, posteaquam alter emit. Potest enim dicere: Jocatus sum tecum, ut pretio, quo conveniebat, ille venderetur. Cum enim ego ad Dominum accederem mihi majus dictitabat pretium, quia eum magis diligo, ideoque dixi: abi & eme eum, ut conveniente pretio vendatur; Non ergò, perdidit jus suum, sed nihilominus ab eo emit; Ut ut enim alter videatur aliquod jus in fundum habere per illa verba; illud tamen jus alter removeet per emptionem, neque emptio verbis absolvitur: Sunt etiam qui dicunt: si dicat b presentibus testibus: habeo testes, quod remotus sim, non ultra aliqua re opus est. Nam idem est ac si diceret: remotus sum à jure emptionis, & confessio ejus, qui habet jus, instar centum testium est. S accipiens dicat confini ut emat, & ille respondeat: non expeto, quidam dicunt accipientem statim jus accipere, quia est non nisi mandatarius ejus, neque invito altero factus est mandatarius, quia dixit, non expeto eum.

N. a. Kotz. Smag. 165. 4. *Talm. cap. Ham. & ib. Raschi, Haran, Baal Nimmuk. Joseph. Harosch nomine Gaonis cit. Karo, Tschu-*

Schuvos Haggeonim cit. Ben. Alexand. in Meiras. Rambam loc. cit. Sircks in Bes Chad. b. l. ubi asseritur accipientem emere debere. Mordechai autem nomine R. Simcha vult tum justo titulo possidere accipientem fundum, si confinis dixerit: abi & eme, quia mihi non placet. Vid. & Iserles in Haggabos, & Schyl. Ar. b. l. b. Tur. Saiph. 46. nomine Harama, Ben Alex. in Perischa.

§. 30. Quibus verbis dicitur: a debere emere, si alter ei concesserit, antequam emeret, quia tum nondum habebat facultatem jus sibi arrogandi, sed si ei concedat jus posteaquam emit, v. g. b si confinis accedat, & juvet eum, vel mercedem ab eo capiat, vel si videat ædificare eum aut destruere, & ipsi ministerium præstet, neque prohibeat vel impediatur, licet sit intra tempus remotioni conveniens; tamen concessit, & ex quo concessit jus habet alter, neque potest eum remove.

N. a. Rambam. c. 14. H, Sebech. Tur. Saiph. 48. & supra Siman 142. Ittur & Piske Geonim cit. Karo. Korz. Smag. 165. 4. Ben. Alex. in Perischa. Mordechai quidem in Talm. cap. Ham. recenset sententiam Raf Paltoë Gaon, qui statuit vendentem annunciare cætui, & dicere: esse qui velit emere, si placeat ita confini, vel alii ejus loco, si non, non expectare, donec illi indicetur, sed legitimam haberi accipientis emptionem. At hoc rejicit Karo l. c. b. Si hæc non faciat, potest remove. Harosch. in Per. Hamm. & Rambam. c. 14. cit. hæc tamen differentia, ut Harosch statuat, si longo tempore hæc non faciat, posse remove, Rambam autem si tempore ad remotionem requisito. Karo in Tur. Saiph. 51. Alias de mente Rambam disputatur. Vid. Joël Sircks in Bes Chad. b. l. f. 229. col. 2. 3. qui allegat etiam Bedeck Habbajis & Ceseb Mischne.

§. 31. Si consultet Venditor cum confine, quod velit vendere tanti, & dicat illi: abi eme, & ipsi non expetatur, non opus habet ab eo emere. Nam ager est in manu vendentis, & ex quo dicit, quod non expetat, jus habet, ut faciat cum eo, quod velit.

N. Huc pertinent autores citati §. 29. d.

§. 32. Cumque jus finium innitatur regulæ boni & æqui, non conceditur confini, ut retardet alterum remove, quam diu placuerit. Alias enim nemo fundum emeret, si diceret accipiens

ens

ens elapsis tot annis exhibis ex eo ; ideoque non plus illi tempo-
ris conceditur nisi tantum , ut a posteaquam emit accipiens ,
abeat & afferat argentum , ac petat fundum à Synedrio. Si non
petit, habetur pro concedente , & perdidit jus suum. *b* Quod si
ægrotet, non perdidit, aut si taceat ex errore v.g. si putet sibi nun-
ciatum iri fundum esse venditum, & argentum venditionis per-
tinere ad accipientem, ut sibi accipiat ; nunciatur autem postmo-
dum argentum illud accipere confinem s. eum qui vendidit ac-
cipienti. Poterit tamen retardare, donec venditio patefiat ho-
minibus, & quod accipiens fundum occuparit. Quod si alter
emerit clam, non perdidit jus suum, etiamsi diutius exspectarit
donec res innotesceret, & exspectarit etiam petere à synedrio.

*N. a. Tur Saiph. 51. nomine R. Haji. Rambam, l. c. Hariph.
cit. Rivascb siman 501. & juxta hos statuitur. Karo. Saiph. 52. Sed R.
Jebuda Barsellonius cit. Karo vult quod, si per unum diem tacuerit,
non possit eum remove. Raschba in Teschuva concedit diē unum vel
biduum, refutans Simeonem, statuentem intra hoc tempus non posse in-
notescere agrum esse venditum. Ramban verò in Teschuvos siman
27. Ritba & R. Meir cit. à R. Jerocham tempus determinare nolunt,
sed ajunt, qui primo loco accedit haberi pro mandatario confinis
& remove alterum. *b* Bes Joseph b. l. juxta mentem Haji. Te-
schuvas Maharil Siman 77. Iserles in Haggabos b. l. in Schylch. A-
ruch saiph. 32.*

§. 33. Si adsint testes, quod alter timorem incusserit Con-
fini, quod velit ipsi damnum inferre, in quacunque re possit, ut
emtionem non impediret, cum recessit homo violentus, potest
est eum remove.

N. Raschba. Siman. 915. Ben Alexandri in Meir. b. l.

§. 34. Si *a* Confinis sit in alia provincia, aut ægrotet, aut
sit minorennis, & elapso aliquo tempore convalescat ægrotus,
vel minorennis adolescat, non potest accipientem remove. *b.*
Nam hac ratione nemo fundum emeret, si diceret elapsis tot an-
nis exiturum è potestate ejus.

*N. a. Tur nomine Rambam Saiph. 49. b ideoque quidam vo-
lunt per praconem debere prius rem significari, & quæri an aliquis sit
qui velit emere, sive confinis, sive alius ejus loco vid. §. 30. a.*

§. 35. Si confines multi sint, & unus ex illis vendat jus suum accipienti, etiam per possessionem, cæteri possunt eum remove.

N. Tur. Saiph. 53. nomine R. Ascher, & in eum Bes Joseph. Ben Alex. in Meiras. f. 167. col. 1.

§. 36. Si vendat aliquis omnia bona sua alteri, confines non removet accipientem ab agro, quia emit omnia bona simul. Nam sic æquum & bonum non observaretur, quia damnum sic pateretur venditor. Nam si emptor removeretur ab agro, etiam cætera bona non emeret, & sic damnum inferretur venditori, licet dicat confines: ego etiam cætera bona capiam, non tamen eum audiunt, quia non est casus dabilis, ut velint confines omnia bona, quocunque in loco sint, simul capere. Quod si etiam jus finium ita constitutum esset, ut si vellet confines, omnia bona posset capere; tùm toties monendus de eo esset confines, quoties alter omnia bona venderet; &, quicquid tandem sit, vel consultaret accipiens, vel confines fortassis nollet omnia capere, & sic damnum pateretur venditor. Idcirco constitutum est in hoc casu, ut remove confines alterum non possit.

N. Smag. 165. 3. Tur. Saiph. 54. nomine R. Ascher. Ben Alex. in Perischa. Talm. Per. Hammecab. Gem. Haraf Hammaggid in c. 12. Hil. Schech. nomine Haitur, Baal Nim. Joseph. Haraschba & Harancit. Karo b. 1. Quod si autem unusquisque confines uniuscujusque agri, fundum cuius confines est, velit emere, juxta jus finium hinc proceditur. Terumas Haddeschen Siman 338. juxta mentem Rambam. Haggahos Aschirios juxta mentem Raschi.

§. 37. Si a vendat eum illis, à quibus emit, non potest eum remove confines, quia melius est & æquius ut veniat fundus in manus Domini primi, quàm in manus alienigenæ, licet sit confines. Ita etiam si filio ejus, à quo primitus emit, vendat, remove eum nequit, de quo tamen disputatur, quia filius hinc se non habet ut pater. Nihilominus non deciderunt sapientes, quod primi domini hinc præcedere debeant, quia non est casus dabilis, quod empturi sint iterum domini primi. Idcirco, si etiam eveniat, ut domini primi & confines concurrant, confines præcedit. Imò si etiam b alius emat, & quidem primo loco,
non

non tamen domini primi possunt eum retardare, (s. si hujusmodi homini vendat, non eum remove,) & si vendiderit emptor primus illi, qui sibi vendiderat, confinis eum remove nequit, sed si Ruben vendat Simeoni, & Simeon Levi, Levi autem iterum vendat Rubeni confinis eum remove potest.

N. a. *Talm. cap. Hammecab. Haran. Baal. Nim. Jos. Haggabos Aschirijos, Talmide Haraschba cit. Karo. b. l. Raschba Bit-schuba. Ittur in Per. Hammaphkid. Haraf Hammag. in Per. 12. Hile. Schech. Kotz. Smag. f. 165. 3. Intelliguntur autem hæc de fundo jam vendito, quod si simul velint vendere, confinis præcedit. Ben Alex. in Meiras b. l. & Iserles in Darche Mosche. Quod si primo loco emat confinis, domini primi remove eum nequeunt. Tur. Saiph. 56. nomine Hariph. f. Barselloni. Haittur. f. 100. Rasch. 73. b Hilchos Aschirijos, Or Sarua cit. Kar. Haran. Nim. Jos. Haggab. Aschirii cit. Sircks Bes Chad. f. 229. 3.*

§. 38. Si a quis emat à gentili, confinis eum remove nequit. Nam in contrarium diceret ille confini, quod bonum tibi fuit, feci, quia fugavi à finibus tuis leonem (s. gentilem.) Si quis b emat domum ab Israëlita, ut ab uno latere habitet Israëlita, ab altero gentilis, sunt qui dicunt quod confinis qui à latere secundo est, non possit eum remove, quia dicit ei: clypeus tibi sum contra gentilem, & quasi fugavi leonem à finibus tuis. Sunt etiam c qui dicunt, huic non esse innitendum, sed quod eum remove nequeat, fieri ex alia ratione, licet & hoc non adeò clarum sit, quia tamen decisionem sequuntur, adjungimus.

N. a. *Talm. c. Ham. Mordechai in Teschuvos scribens, si emat à gentili & postmodum illi ipsi, vel alii gentili elocet, removeri posse, quia ad gentilem fundus non pertinet. b. Ben. Alex. in Meiras En. ubi exemplum proponit. c. Darche Mosche 56. Terumas Hadde-schen Siman. 338.*

§. 39. Si vendat gentilis gentili non observatur jus a finium, quia jus & æquum non respicit vendentem b sed accipientem, qui etiam est gentilis, neque cogunt vendentem ad removendum alterum.

N. a. i. e. non definitum est jus finium Israëlita, qui fundum gentili vendidit. Meiras b. l. notâ 64. b Nam venditor dicere posset: quid

quid feci tibi? si voluisssem, non tibi vendidisssem & esset in manu mea,
sed accipienti dicitur: extrahere manum tuam, ut capiat. *Bes Joseph*
b. l. Saiph. 58.

§. 40. Si quis vendat domum suam gentili, aut elocet illi
eam, & excludunt eum ex Ecclesia, etiamsi vicini nolint accipe-
re eam, tamen excludunt, donec *b* in se suscipiat omnem vio-
lentiam, quæ à gentili proficiscetur, usque dum se gubernet in o-
mnibus gentilis cum suo confine juxta leges Israëlitas, & si vim
ei inferat in aliqua re, quæ sit juri Israëlítico *c* contraria, vendens
restituat, si scilicet eum primitus excluderint. Si autem non *d*
excluderint, & vis inferatur vicino Israëlità à gentili, sunt qui di-
cunt eum à restitutione absolvi. Fundamentum autem est, quod
non nisi in causa damni absolvatur, it: quando excluderunt eum,
& accidit damnum ob vicinitatem *e* gentilis Israëlità vicino,
vivente vendente, & postea moriente. Tum enim debet fi-
lius id restituere ex hæreditate paterna. Quod si damnum accidit
post mortem Patris, dicunt nonnulli non imponi mulctam filio.

N. a. Excludunt eum per *Schammatta* de quo *Talm. Moëd*
Katon f. 171. Raschi in Talm. Pefachim. f. 52. 1. It. Talm. Nedar. f. 8.
p. 2. Smag. 165. 3. Talm. Bava Kama (non Basra ut in Smag) Per.
Haggosel f. c. 10. f. 114. p. 1. Imò si nullum etiam Israëlitam inveni-
at, qui emat & confinis ob paupertatem emere nequeat, etiamsi etiam
venditor sit pauper, sustentet se eleemosynis potius, quàm ut da-
mnnum alteri inferat. Ita sentiunt Geonim. Tur Saiph. 60. Alii: si
vendat, ut in alio loco meliorem capiat, etiamsi hæ circumstantiæ ad-
sint, non vendat gentili, si autem victus gratia vendat gentili, face-
re potest, modò in se suscipiat violentiam. Tur. Saiph. eod. b Vult
Harosch in c. Ham. etiamsi non susceperit in se violentiam, tamen de
ea teneri. Communiter tamen statuitur, quod, ex quo susceperit, te-
neatur. Ita sentiunt Haran, Nim. Jos in Hamm. nomine Haittur, Ra-
fad. Harama cit. Kar. Rambam, Raschba cit. Hammag. in c. 12. Hil.
Schech. Mordech. in cap. Haggosel it. Tosephos, & fatente ipso Ha-
rosch. in cap. Talm. lo jachpor. c si autem contra jus gentilium, non
est contra jus. Ben Alex. Meir. b. l. d Hæc est sententia Gaonis cit. It-
tur in Karo, ut & Haggabos in c. 12. Schech. qui ad Harosch senten-
tiam accedunt. e Illa receptio, quando alter damnum in se recipit,
quia

quia fit per Schammatea mulcta est juxta Talm. cap. mi scheba-
pbach. f. 2. Moed. Kat. Joël. Sircks in B. Chad. f. 229. c. 4. fin.

§. 41. Quibus verbis dicitur: quod etiam excludatur, si
possit vendere vel elocare fundum Israelitæ argento, quod ero-
get gentilis, ut tamen non obligetur vendere vel elocare a pre-
tium minori. Quomodo autem videremus, b quod intendat
gentilis vel emere vel elocare in finibus Israëliticis, ut perdat pos-
sessionem Israelis, & quidem juxta beneplacitum judicis.

N. a. Sed illud argentum sit vel ejusdem pretii, vel paululum
excedat. Nam si gentilis nimium velit augere summam, vendere
debet pretio æquo Israëlitæ. Ben Alex. in Perischa. Potest tamen ven-
dere gentili, si confinis emere non vult. Harosch. Per. Ham. Tosephos &
Mord. ibid. Ittur nomine Metifata cit Karo in Bes Jos. b. l. Autor Hag-
gabos nomine R. Tam. in. c. 12. Hilc. Schech. probans ex cap. Talm.
lo jachpor, & addens quod Ritzba quidem velit distinguere inter
emptionem & elocationem, Rivan autem dicat, quod etiamsi confi-
ni non placeat, tamen eum schammatisent, sed tamen juxta R.
Tam statui. b Harosch & R. Jerocham cit. Kar. Ben. Alex. in Mei-
ras not. 7.

§. 42. Si quis a vendat agrum malum, ut emat argento
agrum pulchrum, aut si quis vendat agrum in loco remoto si-
tum, ut emat alium in loco propinquo, b non obtinet jus fi-
nium, siquidem hinc damnum intercederet vendenti, quia in-
terea temporis, dum indicaret confini, alius emeret agrum, quem
ille (venditor) emere volebat.

N. a. Talm. cap. Ham. & Raschi ib. Scribitur in Ittur cit. Kar.
intelligi agrum bonum vel malum omnium consensu, non ut huic bo-
nus videatur, illi malus, sed de hoc neminem disceptare, ait Ben Alex.
in Meiras n. 72. b. nam hinc parari argentum debet celeriter, neque
tempus suppetit, ut indicetur confixi, siquidem est, ac si debitum ve-
lit solvere. Hinc ad debiti solutionem accelerandam etiam bona
pupillorum sine subhastatione venduntur. Tur. & Schylch. Ar. Chof.
Ham. Siman 109.

§. 43. Qui a vendit, ut solvat tributum regi, aut ad se-
pulturam, vel sustentationem uxoris & liberorum, non metuit
jus finium, quia hæc talia moram non patiuntur, v. g. rex non ex-
spectat;

D

spectat;

spectat ; ita & cum mortuo celeriter procedunt, ne in contem-
tum ejus cedat ; alimenta quoque difficulter moram ferunt.
Quod si excipias, obtinere hinc jus finium, quia damnum inferatur
venditori, qui non inveniat emptorem, cum emptor possit dice-
re: cur emam, si confinis accedat & removeat me? Quia tamen
domini non possunt tamdiu expectare, hinc non deciderunt hinc
jus finium. *b* Etiam si mutuò accipiat, quando ad unum ex jam dictis
opus est, & vendat postea, ad solvendum debitum creditori, non
deciderunt jus finium, ne occluderent illi creditores in hu-
jusmodi rebus. Quando autem ad accipientem accedunt & con-
finis & creditor, quidam dicunt, eum qui primus est, jus habere, *c*
alii confinem volunt primum.

*N. a. Talm. c. Ham. juxta mentem Nebardensium, ubi alimen-
torum mentio fit absolutè. Raschi tamen ib. interpretatur de alimento
uxoris & liberorum, ut & Rambam c. 12. Hil. Schech. ut & Talmide
Haraschba, nisi quod addant, etiam hæc de alimento proprio intelligi,
sicut etiam addit in suis Haggabos Iserles in b.l. saiph. 43. b aut à se
ipso mutuò illi dederit creditor, quia ob debitum tributum facilius pre-
henditur, quàm ob aliud. Tur, & Schylch. Siman. 125. & Ben Alex.
ib. n. 75. c. Rambam c. 12. H. Schech.*

§. 44. Si opponat accipiens: ob tributum vel aliud quid
ejusmodi vendidit mihi venditor, & confinis dicat: falsò ita
opponis, ut jus meum destruas, quod habeo in confinem; tunc
probet confinis. Si non potest probare, juret accipiens jura-
mentum impositionis (i. e. à magistratu ad inquirendam veri-
tatem injunctum.)

*N. Rambam c. 14. H. Schech. Hammag. ib. ut & Ittur. cit. i-
bid. sed in Ittur f. 101. hoc non ita statuitur, sed dicitur primos domi-
nos, si habeant in ere, posse accipere, cum quo sentit R. Jose, sed dissen-
tit Arama legens in suo codice: illi (primi domini) dicunt; in nostra
potestate est accipere, sed accipiens negat. Sircks Bes Chad. f. 230. c. 2.*

§. 45. Etiam *a* si sit in re dubia, non removetur accipi-
ens, nisi solidam attulerit rationem confinis. Itaque si *b* op-
ponat accipiens & dicat: prædatus es hunc agrum, vel hortula-
nus es agri hujus, vel mercede eum conduxisti, aut oppignora-
sti,

fti, necesse est ut confinis probet se esse confinem, & habere potestatem in hunc fundum, & quæ sunt alia hujusmodi. Itaque quando Posekim (causidici) dissentiunt, non expellunt statim accipientem, posteaquam confirmatus est, vendere tamen confini potest.

N. a. *Rambam c. 12. H. schech. Hoc ita intelligitur, ut accipiens opponat dubitanter, fortassis venditorem vendidisse ob tributum vel debitum solvendum, vel ad sustentationem, aut sepulturam. Ben Alex. Meir. notâ 76. b. jurare tamen debet. ib. n. 78. c. ille vocatur confirmatus, cujus emptio est ex lege. ib. n. 87. Vid. & Iferles in Hagg. & Tur Siman. 139.*

§. 46. Si a removeat confinis accipientem, & postmodum innotescat agrum hunc non fuisse confini, manus accipientis prævalet, siquidem alter sibi ipsi damnum infert, cum sciat se legitimum confinem non esse. Itaque si velit, potest retinere argentum alterius; si velit, potest etiam confini restituere, ut recipiat rem possessam, & tunc debet restituere omnem fructum quem comedit. Quod si ille, qui retractionem fundi passus est, in cujus manum venisset, velit removeere accipientem ob jus finium; attenditur num noverit, quod emerit, & potest eum removeere tanto temporis intervallo, quanto eum retractor removit, & si non removit, dehinc removeere eum nequit. Quod si nesciat, licet accedat postmodum retractor ad removendum accipientem, non tamen jus finium ejus est irritum.

N. a. *Tur. saiph. 67. nomine Harama. Joël Sircks. b. l. in Bes Chadasch. b ut scilicet accedat ad synedrium, & dicat: ager hic meus est, removebo accipientem, & dabo ipsi pecuniam. Perischa Ben Alex.*

§. 47. Si a quis vendat mulieri aut pupillis parvis, non observatur jus finium; quia non solet mulier iterum emere; Ita nec pupilli possunt iterum emere, & bonum ac rectum est, illis vendere. Sed in b pupillis majorennibus, aut in minorennibus non pupillis habet locum jus finium. Si quis vendit occluso (cujus genitalia in ventre occlusa sunt, ut differentia sexus

D 2

non

non appareat,) vel androgyno, non potest confinis eos remove-
 re, quia fortassis sunt mulieres, & incumbit confini probare non
 esse tales. Præcisè si mulier habeat & bona nota sine marito suo,
 aut vidua sit, non metuitur quod callidè agat, ut confinis faculta-
 tem irritam reddat, sed si emat pro marito, & fraudulenter agat,
 ac pro se ipsa emere se dicat, tenetur jure finium. Quod si *d* con-
 stet eam & maritum simul emisse, non possunt remove ab agro
 ne quidem maritum. Si quis *e* emat à muliere, quidam dicunt
 non observari jus finium, ut illi determinent emptores bono-
 rum, neque opus habeat cum iisdem retractare. Præcisè autem *f*
 confinis remove mulierem nequit, sed socius præstantior est
 confine, utpote qui habet in corpore fundi partem, toto tempore,
 quo nondum divisus est, ideoque socius potest remove eum,
 (qui emit à muliere.)

N. a. Kotz. in Smag. f. 165. 3. Talm. cap. Hammecab. Hari-
 vasch siman 483. 501. & 709. Nec potest eam ad juramentum cogere
 confinis, quod non acceperit ad removendum illum. Chiddusche Karo
 h. l. 24. ex mente Raschba. Ita etiam sentiunt Haran, Nimmuke Jo-
 seph, R. Jerocham cit. à Karo. Intelligitur autem quacunque mu-
 lier, sive virum habeat, sive non, juxta Raschbam cit. Raf. Hammag.
 Non autem excipitur adultera juxta Harif nomine Baal Ittur
 cit. eod. siquidem Harif adulteram admittit, ceu ex Ittur patet.
 Chiddusche Karo 16. b Rambam c. 12. H. Sch. R. Jerocham & Ha-
 raf Hammag. cit. Karo. Rivasch siman 510. Excluduntur vero mi-
 norenes non pupilli, quia horum pater potest illis emere in alio lo-
 co. Ben Alex. in Meiras n. 82. De occluso agit Rambam. c. 12. ut &
 Hammaggid & Harosch, juxta quos est Halacha seu decisio. Haran
 autem vult confinem eum remove. Karo. h. l. c. Ita Haran. Nim.
 Joseph. R. Jerocham, Talmide Raschba cit. in Chiddusche. 16. R. Karo.
 Bona sine marito sunt, in qua maritus potestatem non habet. Ben A-
 lex. in Meir. n. 83. d. & constet eam habere pecuniam pro se Mei-
 ras n. 84. e. Ratio est quia nemo rerum ejus curam suscipit, ut ho-
 mines citius ejus bona emant. Sed in Maharif Siman 99. asseri-
 tur observari jus finium. Meiras n. 85. f. Teschuvah Maharil. in
 Chidd. 18. R. Karo h. l.

§. 48. Si

§. 48. Si minorennis sit confinis, & videat Synedrium, habere eum jus removendi accipientem, remonent eum, aut auferunt ipsi partem ejus cum ceteris.

N. Rambam. c. 12. cit. Kotz. f. 165 4.

§. 49. Si quis a. vendat uni ex sociis, etiam si non sint socii in fundo, sed in negotiatione, non deciderunt hinc jus finium, quia hac in re observatur bonum vendentis consociati ipsi in negotiatione, qui cupit ut fundus in alterius potestate maneat, si quidem vi negotiationis, quæ inter illos intercedit, potest ei restituere. Propterea si emit socius, jus habet, neque ceteri confines auferunt eum eo. b. Quod si accipienti non sit fundus, & indigeat eo pro tempore, confinis autem non indigeat, nisi tantum ad lucrandum, sunt qui dicunt non observari c. jus finium, si scilicet præcisè Accipiens sit ex hac urbe, & non possit invenire domum aliam; quod si non sit, præcedit confinis omnibus.

N. a. Kotz. Smag. 165. 3. In Haggabos in c. 12. H. Scheeb. scribitur si concurrant socius & confinis, quod vendere possit socio soli, aliàs si omnes socii concurrant, dividere eos diagonaliter, cum quo facit Raschi. Harosch autem & R. Tam. cap. Ham. ajunt, si sit ei socius in alio agro, non potest eum removeere confinis in hoc agro. Haji ib. si sit socius in negotiatione, non potest eum removeere, quem sequuntur Rambam c. 12. cit. & Hammag. ibid. Baal Nim. Joseph nomine Raschba, Haran, Jetur nomine R. Haji cit. à Karo, & in Meiras b. l. In Terumas Haddeſchen Siman 338. scribitur quidem non esse statuendum juxta R. Haji, sed quia eum tot sequuntur, & imprimis Maimonides, reſtè juxta eum statuitur. Karo b. l. b. Haggaba Majemon. c. 12. cit. nomine Moharam s. R. Mosis c. Maharaj Siman 340. & Maharif Siman 99.

§. 50. Si quis velit fundum vendere, & accedant duo, quorum quisque dicat: ego capiam pro isto pretio, & neuter sit confinis; si unus sit a. ex incolis civitatis, alter a. sit vicinus ejus in agro, præcedit vicinus urbanus; si quidem hinc observatur æquum & bonum, quando amor & fraternitas cum incolis civitatis pangitur, qui simul habitant. b. Si vicinus & eruditus (simul velint emere), eruditus præcedit ob honorem legis. Si fidejussor & eruditus, eruditus præcedit. Si c. vicinus & propinquus, præ-

cedit vicinus. *d.* Quod si tamen unus ex illis præveniat, & emat, jus habet, neque alter, qui præcedere debuisset, eum remove-
re potest, quia nemo in illis confinis est. *e.* Sunt etiam qui dicunt,
quod homo non vocetur alterius vicinus, nisi sit ejus socius,
vel familiariter eo utatur. Nam quod apud eum habitet, nil
huc confert, quia multi habitant simul, neque tamen socii sunt, vel
propinqui ullo modo. Sunt etiam qui dissentiunt.

N. a. Talm. cap. Ham. Raschi ib. qui vult vicinos civitatis esse, qui habitant simul ratione domuum, vicinos agri, quorum agri sunt conjuncti, & vult alterum vendere non propè fines. Ben Alex. in Meiras n. 88. ait: non debere esse vicinos agro, qui nunc venditur, sed aliis agris. Rambam in fin. Hil. Schech. Raschba in Teschuva. Harif. in Hammecab. volunt si sint confines, obtinere jus finium, v. g. ut explicat R. Tam, si ager sit conjunctus civitati, & qui in civitate habitat, habeat agrum post domum illi conjunctum, alter autem agrum à latere altero. Tur. Saiph. 78. Hattosephos in citat. Hammecab. f. 108. pag. 2. Joel Sircks in Bes Chad. afferens exemplum Saiph 73. Haggabos etiam in H. S. referunt ita explicare Ravan & Smag. b. Haggaba. l. c. Smag. 166. 1. Alphe. in Hammecab. c. quia melior est vicinus propinquus fratre longinquo. Karo, in Bes Jos. Saiph. 74. d. Hariph in Hamm. Jttur nomine R. Haji, Hagg. cit. etiam si illi non sine vicini agro vendito juxta Karo in Bes Jos. Saiph. 78. b. l. e. Jerocham cit. Karo l. 6. Saiph. 74. Darche Mosebe 75 Tur. Siman 293. Saiph. 15.

§. 51. a. Si in fundo sit domus, & fundus pertineat ad unum, domus ad alterum; si dominus domus habeat potestatem in fundum, ut in eo exstruat domum perpetuò, & si corruat reedificet, unusquisque eorum est confinis alterius. Itaque si unus ex illis vendat partem suam, alter remove accipientem, etiam si accipiens sit confinis à latere altero, præcedit tamen alter, quia bonum & æquam est, ut domus in suo fundo maneat, & erit *b.* quasi socius, qui præcedit confinem. Si autem non habeat potestatem in fundum, ut ejus domus in eo sit perpetuò, sed ad tempus certum tantum, aut si ceciderit, exstruere non debeat; tunc si vendat dominus fundi, jus habet accipiens, neque dominus domus remove eum potest, quia ad domum nil attinet fundus.

Quod

Quod si vendat dominus domus, dominus fundi accipientem
removet, ut domus in fundo maneat. Eodem modo se habet
jus, quando aliquis habet arbores in agro alterius, si habeat par-
tem in fundo, ut posteaquam exaruerunt, plantet alias in locum
earum, tùm unusquisque alterius confinis est. Quòd si postea-
quam exaruerunt, non potest plantare alias in locum earum, tùm
dominus fundi c. retardat, vel præstolatur, ut remaneant arbores
in fundo suo.

N. a. Vid. in tot. §. Talm. cap. Ham. Raschi & Piske Tosep. ibid.
Rambam c. 12. H. S. In primis observari potest disputatio inter Harosch,
& Haripb. de qua Harosch in Teschuvos Celal 97. & Bes Joseph. b. l. Ha-
rosch enim vult non posse haberi pro socio, nisi potestatem habeat in
fundum perpetuam. Haripb. autem vult potestatem tantùm tempo-
ralem requiri. Conf. Ben Alex. in Derischa & Meiras n. 92. b. Vid.
supra Schylch. Aruch. Chosch. Hamm. & Levusch Ir Susan Hil. Mia-
zran. Saiph. 5. c. Rab. Majemon l. c. differentiam constituit hanc, si
sc. illi non sit tempus certum, & alter, quocumque tempore voluerit, di-
cere possit: dirue domum, vel evelle arbores, quod tùm Dominus re-
tardet, non autem tempore certo constituto. Vid. Karo in Bes cir. &
Joël Sircks in B. Chad. Saiph. 79. Itaq, modò certo tempore subsistat
domus vel arbor, posteaquam intra illud tempus alter non audeat di-
cere: dirue; habetur pro socio, ut removeat. Ben Alex. locis cit.

§. 52. Ita etiam si vendatur fundus vicinus alteri, ut unus
habeat domum vel arbores, alter fundum; Dominus fundi præ-
cedit dominum domus vel arborum, & tùm dominus domus
vel arborum habet jus in fundum, sicut explicatum est. Si a. do-
mus & cœnaculum pertineant ad duos, & unus domum confini
vendat, dominus cœnaculi removeere eum non potest, quia non
sunt inter se loci, sed jus eorum est, ut confinium.

N. a. Harosch in Teschuvos Celal. 97. vult, dominum cœna-
culi, si domus inferior habet jus perpetuum, ut perpetuò ibi exstrua-
tur, non posse removeeri à domino domus vicinæ, adeò, ut licet
præveniret & emerit, dominus tamen cœnaculi eum removeat, quia
socius confinem removeet. Sed dissentit hîc Ben Alex. in Meiras n.
93. & vult dominum cœnaculi non habere jus societatis (quia non
habiter in eodem fundo, cum cœnaculum extra domum in fundo ex-
structum

structum non sit, sed jus finium; neq; esse socium etiam si domus perpetuo posset extrui, cum ex locis ab Harosch adductis sequatur eandem eum confinem esse. Observari & hic potest, quod scribat Moranz in Peschirus nomine Harosch, dominum cenaculi alterum remove non posse, sed hoc in Teschuvos Har. non habetur. Conf. Ben. Alexandri ib.

§. 53. In omnibus a. fundis qui in mundo sunt, obtinet jus finium, etiam b. in domibus, licet interdum inter illas sint parietes fortes, similes petrae, vel sepimento palmarum, facti tamen sunt, ut aperiantur, ut faciant utrinque portas, & cum villis connectant, ut uti illis possint, ex hoc loco in illum procedentes. Idcirco obtinet in iis jus finium. Sed c. in bonis mobilibus & servis non obtinet jus finium. Quod autem conjunctum est cum fundo, est quasi fundus, & habet jus finium, etiam si sint domus, ut dictum est. Ita etiam res se habet cum Synagoga, & omni re conjuncta cum fundo. Quidam dicunt, d. si quis vendat locum suum in Synagoga, consanguineos ejus si qui ad familiam ejus pertinent, posse accipientem remove, si scilicet familiae interrumpantur. v. g. si quaelibet e. familia sedeat in Synagoga seorsim; sicut etiam fit, quando aliquis alteri f. sepulchrum vendit, & in hujusmodi rebus aliis. Si qui elocant simul hospitium, non habent jus fundi, nec confinis aut socius accipientem remove, sicut fit in in fundo, sed proceditur hic, ut cum bonis mobilibus. Si g. videatur Synedrio, alterutri socio nasci damnum, remove alterum, sicut etiam obtinet in omnibus bonis mobilibus: quamvis non habeant jus finium; si tamen h. aliqui sint socii in bonis mobilibus, & unus suam partem vendat, socius alter accipientem remove potest; si videatur Synedrio accipientem secundum non acquiescere in primo.

N. a. Tur Saiph 82 nomine R. Barsellonii b. R. Tam. in Talm. Per. Hammecab. vult jus finium non pertinere ad domos & agros, quia agri possint emi facilius, quam domi; praeterea homo dives multis agris indigeat, si autem unam domum pulchram habeat, non convenire ut alterum domo expellat, & sibi emat, vel alius elocet. Scribit. R. Jerocham si indigeat alterius domo, ob locum secretum, vel aliam rationem, posse eum remove. Karo addit, si indigeat ut domum suam ampliet, vel ad habitationem, obtinere jus finium. R. si bba
autem

autem s. R. Bar Abrab. in Teshuva ait juxta R. Tam & R. Haramam plane non obrinere jus finium in re ulla si intersit inter fundum & fines paries, quem Haramam plane consentire cum Tam scribit Karo in Bes, Saiph. 81. Sed juxta Tam non statuitur, fatente ipso Raschba loc. cit. (licet scribatur contra Raschbam in Terumas Haddeschen, Siman 338. sententiam R. Tam non sufficere, etiamsi cum aliis rationibus jungatur, Raschba tamen non conjungit) siquidem contra eum militent Haggahos in c. 12. Hilc. Schech. R. Meir cit. Raschba, Rambam e. 13. H. Schech. qui non tantum loquitur de villa ad habitationem non aptata ut Nim. Joseph. cit. Karo. Haraf Hammaggid in idem cap. qui etiam allegat Jitur. Rivasch Siman 501. Raschi & Mordechai nomine Rivam s. R. Meir. cit. Kar. Respondet etiam Karo ad objectionem R. Tam; quod domus non possit ob parietes conjungi. & non jungatur, si portae desint. Respondet a. posse alterum uti domo una ad habitationem, altera ad vitae praesidia custodienda, v.g. vinum, oleum &c. aut posse facere villam, ante duas portas, ut duae portae in villam unam tendant &c. Juxta R. Tam non statui vult etiam Joël Sircks Bes Chadash. b. l. Saiph. 81. c. Haraf Hammag. c. 12. Hilc. Schech. & Haggahos ib. Maharick quidem in rad. 24. ex verbis Majemonis etiam in mobilibus observari jus finium probat, quia scribat: si quis ex fratribus vel sociis vendat partem suam alteri, accipientem remove-ri, ubi sub notione partis & fundum, & mobilia comprehendat; sed Karo ex Hilc. 5. Schech & Haraf Hammag. probat contrarium, & nullum ex Posekim ita explicare addit. d. Rafad & Jitur, ceupatet ex Hammag. & Haggahos capitibus citat. Darche Mosche 82. Jerochami responsio, quam dat Raschba invenitur in Teshuvos Haramban, Siman 26. Consentit m. Rivasch Siman 501. Conf. & Teshuvos Raschba Siman 1052. dissentiunt tn. aliqui. Vid. Mordech. in c. Talm. Hamocer Peros s. 6. Bav. Basr. nomine Ravie. e. Mordech. nomine R. Haji. Darche Mos. 88. f. Jserl. in Hagg. Chof. Hammisch. b. l. Saiph 53. Vid. & Tur Jore dea init. siman 366. & Chofch Ham. in fin. Siman 217. g. Maharick. radic. 28. h. Maharick & Darche Mos. loc. cit.

§. 54. Si quis fundum det donario, non obtinet jus finium; quia hic nequit dicere confinis, ego emam, tu tibi emes in loco alio, etiamsi det pretium. Nam donans noluit vendere, sed voluit ut alter in honorem sui retineat, vel etiam eò quod praestita officia meruerint. Si in instrumento donationis scriptum sit, quod cautio de futuro damno pertineat ad donantem; obtinet jus finium, quia tum titulum venditionis habet, & dum donationis titulum praese fert, fit ad fallendum confinem. Atque tum accipiens probare debet veram fuisse donationem, nec se cum donante collusisse. Quod si fateatur verum esse, quod astute agerit, debet

E

jurare

jurare de accepta voluntate, quantum sc. illi dederit, quod aufert more
mandatariorum. Si autē dicat de eo, quod valet manā, quod emerit du-
centis, non ei creditur, ne juramento quidem præstito, (cui quidem cre-
di dictum est supra §. 9. sed si non adsit suspicio ut h. l.) quia homo in
donatione non accipit cautionē de damno, nec rem tam carō emit, quæ
non pl9 valet. Quod si autē donans promittat, se daturū ducentas (fufas)
in instrumento donationis, tantum etiam dat confinis, & eum removet.

*N. Vid. in b. §. Kotz Smag. 165. 4. Talm. cap. Ham. Hariph & Harosch ibid.
Rambam c. 13. H. S. R. Alphe & Mordech. in c. Talm. cit. Haraf Hammag. in
Maj. allegans dissentientem ab Alpheo Raschbam. Talm. Cetuvos Per. 4. f.
Naara Schennitpatteta, & ib. R. Salom. & Haram. Meiras En. n. 99. 100. &
101. ut & in Perischa. Quod si super uno agro vendito alteri det instrumen-
ta duo, unum venditionis, alteram donationis, quomodo tum procedatur
vid. in Tur b. l. Siman 240.*

§. 55. Si quis pauperibus fundum consecret, non obtinet jus finium.

N. Vid. Rivasch Siman 506. Darbe Mosche. 69.

§. 56. Si ager confinis a. liber sit, & accedat aliquis, & occupet eum;
si inveniatur similem in loco alio, quem licitum sit occupare, potest eum
removere b. confinis, si non, nec c. potest.

*N. a. intelligitur ager regum & principum, quem conceditur seminare &
arare soluto tributo, Ben Alex. in Per. & Meiras n. 103. Vid. & Tur b. l. Saiph.
87. de quo tamen in c. Hammecab. disputatur inter Haji & Nachmanidem,
ut & in Tosephos. b. non quidem ut pretium agri solvat, sed ut tributum det
eodem modo ut alter, Meiras n. 104. c. i. e. per dationem tributi, benè tamen
per dationem pretii, Meiras ibid. & in Perischa.*

§. 57. Si a. quis agrum alteri oppignoret, & postea illi vendat, non
potest eum confinis removere, etiam si oppignorans alii vendat, ut ut
confinis non sit, creditor ipsi eripere nequit. Sunt etiam qui dicunt; si
b. præveniat confinis & emat, posse eum à creditore removeri. Et hoc ita
videtur Synedrio, cum non fuerit dolus in re, si quidem mutuò dedit
vendenti, ut removeretur confinis. Si quis gentili mutuò det in agrum
vel domum, & accedat alter, & emat, creditor eum removet. c. Si quis
mutuò det in domum, neq; tamen mutuò det in cellam inferiorem, non
pertinet ad eum cella, & si cellam emat, confinis eum removet.

*N. a. Kotz in Smag. f. 165. 3. Dicit a. Rib. Tam. quod domus quæ vendi ne-
quit, non obligetur jure finium. ibid. Nim. Jos. Haran. in Talm. cap. Ham. R.
Asi in Talm. Per. Esebu Nesebech & ibid. R. Salom. b. dissentiunt quidem It-
tur & Talmide Haraschba cit. Kar. in Bes b. l. consentiunt tamen præter ci-*

atos

tatos Harosch. in Per. Es. Nesch. & Harama. Tur Saiph. 88. de quo Harama vid. Haraf Hammag. c. 12. Schech. & Joel Sircks in Bes Chad. Saiph. 88. Consentit etiam Raschba & cum eo Moses Iserles in Haggabos in hoc Saiph. 57. c. Talm. Per. Es. Nesch. cit. Mordech. in Talm. Per. Hammecab. Darche Mos. l. c. & B. Alex. in Meir. n. 107.

§. 58. Si *a* in initio oppignorationis venit confinis ad frangendum (pactum) ut retardet, dicendo: ego tibi dabo mutuò, quoniam fortassis intendit fraudulenter agere, ut vendat creditori, nequit retardare. Potest enim dicere dominus agri: in hoc acquiesco, in te non item. Si videatur judici subesse fraus, ut alter alterum in anathema vel iuramentum inducere cupiat, pellunt creditorem. Si ager *b* conjunctus sit oppignorato vendito, debitor retardat creditorem, non autem creditor debitorem. Quod si nolit emere eum debitor, & emat alter, licet non sit confinis, non tamen debitor eripere illi potest. Si praveniat *c* creditor & emat, confinis illi eripit. Sunt etiam qui dicunt creditori competere jus finium.

N. a. Harosch. in c. Talm. Es. Nesch. Rafad & Rambam cit. Raf Hammag. c. 12. H. S. Haran in Hammecab. nomine Rambam. b Haran & Nim. Jos. in Hammecab. nomine Ramban, ita & Ittur. c R. Juda Barsellon. Tur. saiph. 91.

§. 59. Si quis conducat domum, & confinis velit eam illi eripere, ut sibi conducat, non eum audiunt, quia sic peccatur contra jus & æquum, siquidem dicere alter potest, non acquiesco in hoc.

N. Rambam. c. 12. H. Schech. Darche Mos. 92.

§. 60. Si *a* quis domum conduxerit, & domus vicina vendatur, non potest eum removeere juxta jus finium. Nam substantia fundi adhuc ad eamentem spectat. Quod si praveniat conducens, & emat, confinis eum removeere potest. *b.* Quidam hinc dissentiunt, dicentes conductionem in diem unum habere rationem venditionis, in re omni, & sic etiam in jure finium.

N. a. Vid. cir. §. preced. b. probantes ex dictis §. 45. B. Alex. Meiras N. III.

§. 61. Si duo in societate agrum conduxerint, & unus ex illis velit elocare partem suam alteri, alter autem velit sibi arrogare jus in eam, quia confinis est, primus habet jus, quia socius est.

N. Vid. R. Afcher in Teschuvos Celal 92.

§. 62. Si quis elocet domum suam alteri, & postmodum illi vendat, confinis eripere ei nequit, quia alter præcedit & confirmatq; est. Si domus *a* detur, quæ hospitium habeat in parte superiore, ac postea ipsi vendat, unusquisq; præcedit & confinis est, quia ibi habitat. Ita evenit, si duo simul emant.

emant. Quod si autem dominus illius domus uni jam vendiderit, cui-
cunque placuerit, legitimus est Possessor.

N. a. V. Kar. in Bes Jos. prolixè in Chiddusch 30. h. l. qui plurimos
alios allegat.

§. 63. Si quis elocet domum alteri, & postea vendat, licet confinis
non sit; non potest illi eripere conductor. Si Ruben habeat fundum, su-
per quem sit tributum Simeonis per annum, & Simeon vendat tributum
Levi, & Ruben dicat se esse confinem, licet vendidisset Simeon perpetuâ
venditione, jus tamen est penes Ruben. Nam posteaquam illi perpetuò
vendidit, etiam tributum vendidit, quo oneratur domus, & est ac si fun-
di substantiam vendidisset, obtinetque jus finium. Quod si vendi-
derit duobus, qui ex pacto inter se convenerunt, habetur ut vendens
debitum, ubi jus finium non obtinet, quia ibi perfecta venditio in sub-
stantia fundi non est.

N. Raschba in Teschuva. Bes Joseph Chiddusch h. 29. Dissentit Alex. in De-
rischa & Meir. n. 115. dicens: sicut oppignorans possit eripere confini, etiam-
si confinis præcesserit, ita etiam conducens.

DEO INFINITO GLORIA.

COROLLARIA.

I.

Vigiliae Hebræorum nocturnæ fuerunt tres, sc. in tertia parte no-
ctis, & finitis duabus tertiis noctis, & finita nocte. Prima vocaba-
tur ænigmaticè Asinus rudens, altera Canis latrans, & tertia Mulier col-
loquens cum marito, & infans sugens. Orabant in singulis, & peculiari-
um beneficiorum Dei recordabantur. Vid. Tur. Or. Chaj. f. 9. col. 2. &
Bechaj mibi fol. 79. p. 1. edit. Cracov. Quæ vigiliae non parum lucis affe-
runt scripturæ, in iis locis, ubi de precibus nocturnis agitur.

II. Sacerdos sanguinem ad altare spargens vocabatur מצליח s. flagel-
lator, quia ita spargebat ut licitor solebat reos verberare. Talm. Joma.
cap. 5. Id quod procul dubio frustra factum non est.

III. Legitur in Talm. Berachos c. 9. f. 59. quod, quando Deus recordetur
afflictionis Israelitarum inter gentes, duas projiciat lachrymas in mare
magnum, quæ audiantur usq; ad finem mundi. Ex quo non sequitur Ju-
dæos statuere Deum posse lachrymari, sed longè alius sensus est juxta
Caphtor Upherach fol. 30.

IV. Arabum antiquiorum cibus Moswad appellatus,
erat sanguis, Cameli intestinis inditus & coctus, teste autore libri Notbrod-
dor, & AlFirauzabadio. Unde sanguinem eos edisse constat.

Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including the word "MIR" and other illegible characters.

Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including the word "THEODOR" and other illegible characters. A purple circular stamp is visible on the right page, containing the text "BIBLIOTHEK DER UNIVERSITÄT SACHSEN-ANHALT HALLE".

